TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2006. gada 19. septembrī *

Lieta C-193/05

par prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi atbilstoši EKL 226. pantam, ko 2005. gada 29. aprīlī cēla

Eiropas Kopienu Komisija, ko pārstāv D. Maidani [*D. Maidani*] un A. Bordess [*A. Bordes*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītāja,

pret

Luksemburgas Lielhercogisti, ko pārstāv Z. Šrainers [*S. Schreiner*], pārstāvis, kam palīdz L. Dipons [*L. Dupong*], advokāts,

atbildētāja.

* Tiesvedības valoda — franču.

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs V. Skouris [*V. Skouris*], palātu priekšsēdētāji P. Janns [*P. Jann*], K. V. A. Timmermanss [*C. W. A. Timmermans*] un A. Ross [*A. Rosas*], tiesneši Ž. P. Puisošē [*J.-P. Puissochet*], R. Šintgens [*R. Schintgen*], K. Lēnartss [*K. Lenaerts*] (referents), E. Juhāss [*E. Juhász*], E. Levits, A. O'Kīfs [*A. Ó Caoimh*] un L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*],

ģenerāladvokāte K. Štiksa-Hakla [*C. Stix-Hackl*],
sekretāre K. Štranca-Slavičeka [*K. Sztranc-Sławiczek*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2006. gada 14. martā,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus tiesas sēdē 2006. gada 11. maijā,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Ar savu prasību Eiropas Kopienu Komisija lūdz Tiesu atzīt, ka attiecībā uz advokātiem, kuri savu profesionālo kvalifikāciju ieguvuši citā dalībvalstī un vēlas veikt uzņēmējdarbību tās teritorijā ar mītnes valsts profesionālo nosaukumu, saglabājot prasības par valodu zināšanām, aizliedzot veikt sabiedrību domicila turēšanas darbības un prasot katru gadu iesniegt sertifikātu par reģistrāciju mītnes valsts kompetentajā iestādē, Luksemburgas Lielhercogiste nav izpildījusi pienāku-

mus, kas tai uzlikti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 16. februāra Direktīvu 98/5/EK par pasākumiem, lai atvieglotu advokāta profesijas pastāvīgu praktizēšanu dalībvalstī, kas nav tā dalībvalsts, kurā iegūta kvalifikācija (OV L 77, 36. lpp.).

Atbilstošās tiesību normas

Direktīva 98/5

2 Saskaņā ar Direktīvas 98/5 2. panta pirmo daļu:

"Jebkuram advokātam ir tiesības ar savas mītnes valsts profesionālo nosaukumu jebkurā citā dalībvalstī pastāvīgi veikt 5. pantā precizētās darbības."

3 Direktīvas 98/5 3. pantā ar nosaukumu "Reģistrācija kompetentajā iestādē" ir noteikts:

"1. Advokāts, kurš vēlas praktizēt dalībvalstī, kas nav tā dalībvalsts, kurā viņš ieguvis savu profesionālo kvalifikāciju, reģistrējas minētās valsts kompetentajā iestādē.

2. Uzņēmējas dalībvalsts kompetentā iestāde reģistrē advokātu, kad viņš ir uzrādījis sertifikātu, kurš apliecina viņa reģistrāciju savas mītnes valsts kompetentajā iestādē. Tā var prasīt, lai mītnes valsts kompetentās iestādes izsniegtais sertifikāts nebūtu vecāks par trim gadiem. Tā informē mītnes valsts kompetento iestādi par reģistrāciju.

[..]"

4 Direktīvas 98/5 5. pantā ar nosaukumu "Darbības joma" ir paredzēts:

"1. Ievērojot 2. un 3. punktu, advokāts, kurš praktizē ar savas mītnes valsts profesionālo nosaukumu, veic tās pašas profesionālās darbības kā advokāts, kurš praktizē ar attiecīgo profesionālo nosaukumu, kas tiek lietots uzņēmējā dalībvalstī, un var, *inter alia*, sniegt konsultācijas savas mītnes dalībvalsts tiesībās, Kopienas tiesībās, starptautiskajās tiesībās un uzņēmējas dalībvalsts tiesībās. Viņš jebkurā gadījumā ievēro procesuālās normas, kas piemērojamas attiecīgās valsts tiesās.

2. Dalībvalstis, kuras atļauj savā teritorijā noteiktām advokātu kategorijām sagatavot dokumentus, lai iegūtu tiesības pārvaldīt mirušu personu īpašumus un radītu vai nodotu zemes īpašuma tiesības, kas citās dalībvalstīs ir rezervētas profesijām, kas nav advokāta profesija, var izslēgt no šādas darbības veikšanas advokātus, kuri praktizē ar savas mītnes valsts profesionālo nosaukumu, kas piešķirts vienā no šīm citām dalībvalstīm.

3. Lai veiktu darbības klienta pārstāvībai vai aizstāvībai tiesas prāvā, un ciktāl uzņēmējas dalībvalsts tiesību normas šādas darbības rezervē tiem advokātiem, kuri

praktizē ar šīs valsts profesionālo nosaukumu, pēdējā var prasīt, lai advokāti, kuri praktizē ar savas mītnes valsts profesionālo nosaukumu, strādātu sadarbībā ar advokātu, kurš praktizē attiecīgajā tiesu iestādē un kurš vajadzības gadījumā būtu atbildīgs šīs iestādes priekšā, vai ar tajā praktizējošu *avoué*.

Tomēr, lai nodrošinātu tiesu sistēmas vienmērīgu darbību, dalībvalstis var pieņemt specifiskas normas attiecībā uz pieeju augstākajām tiesām, piemēram, izmantojot advokātus ar noteiktu specializāciju."

5 Direktīvas 98/5 7. pantā ar nosaukumu "Disciplinārlietas" 2. punktā ir noteikts:

"Pirms disciplinārlietas ierosināšanas pret advokātu, kurš praktizē ar savas mītnes valsts profesionālo nosaukumu, uzņēmējas dalībvalsts kompetentā iestāde, tiklīdz tas ir iespējams, informē mītnes dalībvalsts kompetento iestādi, paziņojot visus attiecīgos faktus.

Pirmā daļa tiek piemērota *mutatis mutandis*, ja disciplinārlietu ierosinājusi mītnes dalībvalsts kompetentā iestāde, kura attiecīgi informē uzņēmēju dalībvalsti vai valstis."

6 Direktīvas 98/5 10. pantā ar nosaukumu "Tāda pati attieksme kā pret uzņēmējas dalībvalsts advokātu" ir ietverti šādi noteikumi:

"1. Ar savas mītnes valsts profesionālo nosaukumu praktizējošs advokāts, kas uzņēmējā dalībvalstī ir efektīvi un regulāri vismaz trīs gadus veicis darbību šīs valsts

tiesību jomā, to skaitā Kopienas tiesību jomā, nolūkā saņemt atļauju darboties advokāta profesijā uzņēmējā dalībvalstī, ir atbrīvots no [Padomes 1988. gada 21. decembra] Direktīvas 89/48/EEK [par vispārēju sistēmu tādu augstākās izglītības diplomu atzīšanai, ko piešķir par vismaz trīs gadu profesionālo izglītību (OV 1989, L 19, 16. lpp.)] 4. panta 1. punkta b) apakšpunktā izklāstītajiem nosacījumiem. "Efektīva un regulāra veikšana" nozīmē faktisku darbības veikšanu bez jebkādiem pārtraukumiem, izņemot ar ikdienas dzīvi saistītos.

[..]

3. Ar savas mītnes valsts profesionālo nosaukumu praktizējošs advokāts, kas ir vismaz trīs gadus efektīvi un regulāri veicis profesionālo darbību uzņēmējā dalībvalstī, bet šīs valsts tiesību jomā darbojies īsāku laiku, var saņemt no minētās valsts kompetentās iestādes atļauju darboties advokāta profesijā uzņēmējā dalībvalstī un tiesības to praktizēt ar profesionālo nosaukumu, kurš atbilst šai profesijai šajā dalībvalstī, neizpildot Direktīvas 89/48 [..] 4. panta 1. punkta b) apakšpunktā minētos nosacījumus, bet saskaņā ar turpmāk minētajiem nosacījumiem un procedūrām:

a) uzņēmējas dalībvalsts kompetentā iestāde ņem vērā efektīvu un regulāru profesionālo darbību, kas veikta iepriekšminētajā laikposmā, un jebkādas zināšanas un profesionālo pieredzi uzņēmējas dalībvalsts tiesību jomā, un to, vai ir apmeklētas jebkādas lekcijas un semināri par uzņēmējas dalībvalsts tiesību aktiem, to skaitā par normām, kas reglamentē profesionālo praksi un ētiku.

[..]"

7 Direktīvas 98/5 13. pantā ar nosaukumu "Sadarbība starp kompetentajām iestādēm mītnes un uzņēmējā dalībvalstī un konfidencialitāte" pirmajā daļā ir noteikts:

"Lai atvieglotu šīs direktīvas piemērošanu un novērstu tās noteikumu ļaunprātīgu piemērošanu nolūkā apiet uzņēmējā dalībvalstī piemērojamos noteikumus, kompetentā iestāde uzņēmējā dalībvalstī un kompetentā iestāde mītnes dalībvalstī cieši sadarbojas un savstarpēji sniedz palīdzību."

Valsts tiesības

8 Advokāta profesijas praktizēšana un sabiedrību domicila turēšanas darbības Luksemburgā ir paredzētas attiecīgi 1991. gada 10. augusta likumā par advokāta profesiju (*Mémorial* A 1991, 1110. lpp.; turpmāk tekstā — "1991. gada 10. augusta likums") un 1999. gada 31. maija likumā par sabiedrību domicilu (*Mémorial* A 1999, 1681. lpp.; turpmāk tekstā — "1999. gada 31. maija likums").

9 Šie likumi tika grozīti ar 2002. gada 13. novembra likumu par Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 16. februāra direktīvas 98/5/EK par pasākumiem, lai atvieglotu advokāta profesijas pastāvīgu praktizēšanu dalībvalstī, kas nav tā dalībvalsts, kurā iegūta kvalifikācija, transponēšanu Luksemburgas tiesībās un ietvēra: pirmkārt, grozītā 1991. gada 10. augusta likuma par advokāta profesiju grozījumus; otrkārt, 1999. gada 31. maija likuma par sabiedrību domicilu grozījumus (*Mémorial* A 2002, 3202. lpp.; turpmāk tekstā — "2002. gada 13. novembra likums").

10 Saskaņā ar 1991. gada 10. augusta likuma 5. pantu:

"Advokāta profesijā var praktizēt tikai pēc reģistrācijas kādā no Luksemburgas Lielhercogistes advokātu kolēģijām."

11 1991. gada 10. augusta likuma 6. pants ir šāds:

"1) Lai varētu veikt reģistrāciju, ir jāizpilda šādas prasības:

a) jāuzrāda nepieciešamais godājamības apliecinājums;

b) jāpierāda atbilstība prakses (stažēšanās) uzsākšanas nosacījumiem;

Izņēmuma kārtā kolēģijas padome personas, kuras stažēšanos ir pabeigušas savā mītnes valstī un var pierādīt vismaz piecu gadu ilgu stāžu, var atbrīvot no dažu prakses uzsākšanas prasību izpildes.

c) jābūt Luksemburgas vai kādas Eiropas Kopienu dalībvalsts pilsonim. Ja kandidāts ir no valsts, kura nav Eiropas Kopienu dalībvalsts, kolēģijas padome viņu no šīs prasības izpildes var atbrīvot, iepriekš par to apspriežoties ar tieslietu ministru un saņemot savstarpējības apliecinājumu

no attiecīgās valsts. Tas pats attiecināms uz kandidātiem, kuriem ir politiskā bēgļa statuss un kuriem ir patvēruma meklēšanas tiesības Luksemburgas Lielhercogistē.

2) Pirms reģistrācijas Advokātu kolēģijā advokāta amata kandidāti kolēģijas padomes priekšsēdētāja vai tā pārstāvja klātbūtnē Kasācijas tiesā nodod šādu zvērestu: "Es zvēru būt uzticīgs Lielhercogam, ievērot Konstitūciju un likumus; es zvēru izrādīt pienākošos cieņu tiesām; nesniegt padomus vai aizstāvību lietās, kuras es pēc savas sirdsapziņas neatzīstu par taisnīgām esam" ["*Je jure fidélité au Grand-Duc, obéissance à la Constitution et aux lois de l'État; de ne pas m'écarter du respect dû aux tribunaux; de ne conseiller ou défendre aucune cause que je ne croirais pas juste en mon âme et conscience*"]."

12 Šīs reģistrācijas prasības tika grozītas ar 14. pantu 2002. gada 13. novembra likumā. Ar minēto pantu 1991. gada 10. augusta likuma 6. panta 1. punktam īpaši tika pievienots d) apakšpunkts, kurā paredzēta šāda reģistrācijas prasība:

"jāpārvalda tiesību aktu valoda, kā arī administratīvo un tiesu iestāžu valoda 1984. gada 24. februāra likuma par valodu režīmu izpratnē".

13 Tiesību aktu valoda ir noteikta 1984. gada 24. februāra likuma par valodu režīmu (*Mémorial* A 1984, 196. lpp.) 2. pantā:

"Tiesību akti un to izpildes noteikumi ir franču valodā. Ja normatīvajiem un administratīvajiem aktiem ir pievienots tulkojums, noteicošais ir teksts franču valodā.

Gadījumā, kad šā panta pirmajā daļā minēto izpildes noteikumu tekstu valodā, kas nav franču valoda, izstrādā valsts iestāde, reģionālas vai sabiedriskas organizācijas, noteicošais ir teksts attiecīgās iestādes izmantotajā valodā.

Ar šo pantu netiek izdarīta atkāpe no starptautisku nolīgumu jomā piemērojamām normām."

14 Administratīvajās un tiesu iestādēs lietojamās valodas ir noteiktas 1984. gada 24. februāra likuma par valodu režīmu 3. pantā:

"Strīdus vai bezstrīdus administratīvos jautājumos un tiesā izmanto franču, vācu vai luksemburgiešu valodu, ja vien attiecībā uz atsevišķām jomām nav noteikts citādi."

15 Saskaņā ar 2002. gada 13. novembra likuma 3. panta 1. punktu advokātam, kas savu kvalifikāciju ieguvis dalībvalstī, kura nav Luksemburgas Lielhercogiste (turpmāk tekstā — "Eiropas advokāts"), lai tas varētu veikt savu profesionālo darbību ar savas mītnes valsts nosaukumu, ir jābūt reģistrētam kādā no Luksemburgas advokātu kolēģijām.

16 Saskaņā ar tā paša likuma 3. panta 2. punktu:

"Luksemburgas Lielhercogistes Advokātu kolēģijas padome, kura lemj par Eiropas advokāta lūgumu ļaut tam veikt savu profesionālo darbību ar savas mītnes valsts

nosaukumu, pēc tam, kad notikusi saruna, kurā padome pārliecinājusies par to, ka advokāts pārvalda vismaz 1991. gada 10. augusta likuma 6. panta 1. punkta d) apakšpunktā noteiktās valodas un ir uzrādījis 1991. gada 10. augusta likuma 6. panta 1. punkta a) apakšpunktā, c) apakšpunkta pirmajā teikumā un d) apakšpunktā uzskaitītos dokumentus, kā arī apliecinājumu, ka Eiropas advokāts ir reģistrēts mītnes dalībvalsts kompetentajā iestādē, ieraksta Eiropas advokātu attiecīgās kolēģijas reģistrā. Šo mītnes dalībvalsts izsniegto apliecinājumu uzrāda katra gada pirmajā mēnesī, un tas nedrīkst būt vecāks par trim mēnešiem.

[..]"

17 Sākotnējā versijā 1999. gada 31. maija likuma 1. panta 1. punktā bija noteikts šādi:

"Ja sabiedrība savu juridisko adresi nodibina pie trešās personas, lai tur darbotos sava sabiedrības mērķa ietvaros, un šī trešā persona sniedz jebkādus pakalpojumus saistībā ar šo darbību, sabiedrībai un šai trešajai personai, sauktai par domicila turētāju [*domiciliataire*], ir rakstveidā jānoslēdz vienošanās par domicilu.

Domicila turētājs var būt tikai tāds Luksemburgas Liehercogistē dibināts loceklis, kas ir reģistrēts kādā no turpmāk minētajām reglamentētajām profesijām: kredītiestāde vai cits finanšu vai apdrošināšanas nozares profesionālis, advokāts, uzņēmumu revidents, grāmatvedības eksperts."

18 Šīs normas otrā daļa ar 2002. gada 13. novembra likuma 15. pantu tika grozīta šādi:

"Domicila turētājs var būt tikai tāds Luksemburgas Lielhercogistē dibināts loceklis, kas ir reģistrēts kādā no turpmāk minētajām reglamentētajām profesijām: kredītiestāde vai cits finanšu vai apdrošināšanas nozares profesionālis, grozītā 1991. gada 10. augusta likuma [..] 8. panta 3. punktā minētajā I sarakstā reģistrēts tiesā akreditēts advokāts [*avocat à la Cour*], uzņēmumu revidents, grāmatvedības eksperts."

19 Saskaņā ar 8. panta 3. punktu 1991. gada 10. augusta likumā, kurā grozījumi izdarīti ar 2002. gada 13. novembra likuma 14. pantu, advokātu reģistrā ietilpst četri saraksti, proti:

"1. I saraksts — advokāti, kuri atbilst 5. un 6. panta prasībām un kuri ir nokārtojuši likumā paredzēto stāža gala eksāmenu;

2. II saraksts — advokāti, kuri atbilst 5. un 6. panta prasībām;

3. III saraksts — advokāti — goda biedri;

4. IV saraksts — advokāti, kuri savu profesionālo darbību veic ar savas mītnes valsts nosaukumu."

Pirmstiesas procedūra

20 Komisija 2003. gadā saņēma sūdzību par to, ka Luksemburgas Lielhercogistē pastāv šķēršļi Eiropas advokātu pastāvīgai advokāta profesijas praktizēšanai ar savas mītnes valsts nosaukumu. Minētie šķēršļi, pirmkārt, bija 2002. gada 13. novembra likumā paredzētā valodu zināšanu pārbaudes prasība, lai Eiropas advokāti varētu tikt reģistrēti kādā no Luksemburgas advokātu kolēģijām, otrkārt, šajā pašā likumā paredzētā prasība par ikgadēju sertifikāta par reģistrāciju mītnes valsts kompetentajā iestādē iesniegšanu reģistrācijas saglabāšanai un, treškārt, aizliegums Eiropas advokātiem Luksemburgā veikt sabiedrību domicila turēšanas darbības.

21 2003. gada 17. oktobrī Komisija Luksemburgas Lielhercogistei nosūtīja brīdinājuma vēstuli un lūdza uz to atbildēt divu mēnešu laikā. Luksemburgas valdība atbildēja ar 2003. gada 23. decembra vēstuli.

22 2004. gada 9. jūlijā Komisija saskaņā ar EKL 226. pantu minētajai dalībvalstij nosūtīja argumentētu atzinumu, nosakot tai divu mēnešu termiņu, lai izpildītu šā atzinuma prasības. Šī dalībvalsts atbildi uz argumentēto atzinumu sniedza ar 2004. gada 23. septembra vēstuli.

23 Komisija, uzskatot, ka Luksemburgas Lielhercogistes atbildē uz argumentēto atzinumu sniegtie paskaidrojumi nav apmierinoši, nolēma celt šo prasību.

Par prasību

Par pirmo iebildumu saistībā ar valodu zināšanu iepriekšēju pārbaudi

Lietas dalībnieku argumenti

24 Komisija uzskata, ka saskaņā ar Direktīvas 98/5 3. panta 2. punktu uz Eiropas advokāta reģistrāciju uzņēmējas dalībvalsts kompetentajā iestādē var attiecināt tikai administratīvās formalitātes, nevis prasību par ieinteresētās personas valodu zināšanu iepriekšēju pārbaudi, kā paredzēts 2002. gada 13. novembra likuma 3. panta 2. punktā.

25 Tā šajā sakarā atsaucas uz 2000. gada 7. novembra spriedumu lietā C-168/98 Luksemburga/Parlaments un Padome (*Recueil*, I-9131. lpp.), it īpaši uz minētā sprieduma 43. punktu.

26 Komisija vēl uzskata, ka Eiropas advokātu, kuri vēlas praktizēt ar savas mītnes valsts profesionālo nosaukumu, reģistrācijai nevar piemērot tādus pašus nosacījumus, it īpaši par valodu zināšanām, kā to advokātu reģistrācijai, kuri vēlas praktizēt ar uzņēmējas dalībvalsts profesionālo nosaukumu.

27 Visbeidzot, tā uzsver, ka, ņemot vērā lietu, ar kurām parasti strādā Eiropas advokāti, raksturu, nav būtiski, lai tie pārvaldītu uzņēmējas dalībvalsts valodas.

28 Luksemburgas Lielhercogiste vispirms apgalvo, ka prasība par valodu zināšanām ir piemērojama visiem advokātiem, kuri vēlas reģistrēties kādā no tās teritorijā izveidotajām advokātu kolēģijām. Tā piebilst, ka advokāts nevar izmantot savu ārzemnieka statusu, lai atsauktos uz tiesībām Luksemburgas administratīvajās vai tiesu iestādēs lietot citu valodu nekā Luksemburgas Lielhercogistes administratīvajās un tiesu iestādēs lietojamās valodas.

29 Līdz ar to, atsaucoties uz 2000. gada 4. jūlija spriedumu lietā C-424/97 *Haim* (*Recueil*, I-5123. lpp.) saistībā ar zobārsta profesiju, minētā dalībvalsts uzskata, ka šajā spriedumā izvirzītie argumenti, kas pamatoti ar nepieciešamo komunikācijas uzticamību ar klientiem, administratīvajām iestādēm un profesionālajām organizācijām uzņēmējā dalībvalstī, norāda uz to, ka uz Eiropas advokātiem var attiecināt prasību par valodu zināšanām.

30 Luksemburgas valdība šajā sakarā apstiprina, ka, pieņemot, ka Eiropas advokātam ir ļauts sniegt juridiskās konsultācijas par Luksemburgas tiesībām, ir attaisnojami prasīt, lai viņš pārvaldītu valodas, kas viņam ļauj lasīt un saprast šo tiesību tekstus.

31 Tā uzsver faktu, ka krimināltiesību jomā policijas protokoli par satiksmes negadījumiem galvenokārt tiek sastādīti vācu valodā gluži tāpat kā Luksemburgā spēkā esošie tiesību akti nodokļu jomā, kuros noteikts, ka ir jāiepazīstas arī ar judikatūru un komentāriem, kas izstrādāti vācu valodā.

32 Minētā valdība arī paskaidro, ka zemāko instanču tiesās, kurās nav obligāti pieaicināt tiesā akreditētu advokātu, lietas dalībnieks — luksemburgietis, kas savu aizstāvību uzņēmies pats, galvenokārt izmanto luksemburgiešu valodu un ka liela daļa Luksemburgas pilsoņu, konsultējoties ar advokātu, izmanto vienīgi savu dzimto valodu.

33 Vēl jāatzīmē, ka Luksemburgā spēkā esošo ētikas un profesionālo tiesību normu teksti ir franču valodā.

Tiesas vērtējums

34 Kā tas izriet no Direktīvas 98/5 sestā apsvēruma, Kopienu likumdevējs ar to bija iecerējis likvidēt atšķirības starp valstu tiesību normām par reģistrāciju kompetentajās iestādēs, kas bija nevienlīdzības un šķēršļu brīvai apritei iemesls (šajā sakarā skat. arī iepriekš minēto spriedumu lietā Luksemburga/Parlaments un Padome, 64. punkts).

35 Šajā kontekstā Direktīvas 98/5 3. pants paredz, ka advokātam, kurš vēlas praktizēt dalībvalstī, kas nav tā valsts, kurā viņš ieguvis savu profesionālo kvalifikāciju, ir jāreģistrējas šīs dalībvalsts kompetentajā iestādē, kurai jāveic šī reģistrācija, "kad viņš ir uzrādījis sertifikātu, kurš apliecina viņa reģistrāciju savas mītnes valsts kompetentajā iestādē".

36 Ņemot vērā šā sprieduma 34. pantā atgādināto Direktīvas 98/5 mērķi, ir jāuzskata, ka Kopienu likumdevējs ar šīs direktīvas 3. pantu ir veicis pilnīgu tajā noteikto tiesību izmantošanas priekšnoteikumu harmonizāciju.

37 Prasība uzņēmējas dalībvalsts kompetentajai iestādei uzrādīt sertifikātu par reģistrāciju mītnes dalībvalsts kompetentajā iestādē izrādās esam vienīgais

nosacījums, kas piemērojams ieinteresētās personas reģistrācijai uzņēmējā dalībvalstī, kas tai ļautu tajā praktizēt ar savas mītnes valsts profesionālo nosaukumu.

38 Šo analīzi apstiprina pamatojums, kas pievienots Eiropas Parlamenta un Padomes priekšlikumam direktīvai par pasākumiem, lai atvieglotu advokāta profesijas pastāvīgu praktizēšanu dalībvalstī, kas nav tā dalībvalsts, kurā iegūta kvalifikācija [COM(94) 572, galīgā redakcija], kuras 3. panta komentāros ir paskaidrots, ka "tiesības reģistrēties [uzņēmējas dalībvalsts kompetentajā iestādē] ir tad, kad interesents uzrāda sertifikātu par reģistrāciju mītnes valsts kompetentajā iestādē".

39 Kā Tiesa jau norādījusi, Kopienu likumdevējs, lai veicinātu pamatbrīvības veikt uzņēmējdarbību īstenošanu attiecībā uz noteiktu migrējošu advokātu kategoriju, ir atturējies lemt par ieinteresēto personu zināšanu iepriekšējas pārbaudes sistēmu (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Luksemburga/Parlaments un Padome, 43. punkts).

40 Ar Direktīvu 98/5 netiek pieļauts, ka Eiropas advokāta reģistrācija uzņēmējas dalībvalsts kompetentajā iestādē varētu tikt pakārtota pārrunām, kurās iestāde var izvērtēt, vai ieinteresētā persona pārvalda dalībvalsts valodas.

41 Kā to uzsvērusi Komisija, atteikšanās no iepriekšējas zināšanu, it īpaši valodu, pārbaudes izriet no vairākiem Direktīvas 98/5 noteikumiem, kuru mērķis ir pietiekami nodrošināt indivīdu aizsardzību un pareizu tiesvedību Kopienā (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Luksemburga/Parlaments un Padome, 32. un 33. punkts).

42 Saskaņā ar Direktīvas 98/5 devīto apsvērumu tās 4. pantā Eiropas advokātiem paredzētā pienākuma uzņēmējā dalībvalstī praktizēt ar mītnes valsts profesionālo nosaukumu mērķis ir nošķirt šos advokātus no advokātiem, kuri ir integrējušies profesijā uzņēmējā dalībvalstī, kā rezultātā ieinteresētā persona tiek informēta, ka profesionālis, kam viņš uztic savu interešu aizstāvību, savu kvalifikāciju nav ieguvis šajā dalībvalstī (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Luksemburga/Parlaments un Padome, 34. punkts) un, iespējams, tam nav nepieciešamo, it īpaši valodu, zināšanu, lai nodarbotos ar viņa lietu.

43 Attiecībā uz klienta pārstāvību un aizstāvību tiesā saskaņā ar Direktīvas 98/5 5. panta 3. punktu dalībvalstīm ir tiesības prasīt, lai Eiropas advokāti, kuri praktizē ar savas mītnes valsts profesionālo nosaukumu, strādātu sadarbībā ar advokātu, kurš praktizē attiecīgajā tiesu iestādē un kurš vajadzības gadījumā būtu atbildīgs šīs iestādes priekšā, vai ar tajā praktizējošu *avoué*. Ar šādu iespēju — kuru Luksemburgas Lielhercogiste ir izmantojusi attiecībā uz darbībām un procedūrām, kurās, kā tas izriet no 2002. gada 13. novembra likuma 5. panta 4. punkta, tiesā ir jāpiedalās akreditētam advokātam, — var aizpildīt iespējamos Eiropas advokāta trūkumus saistībā ar uzņēmējas dalībvalsts tiesu iestāžu valodu pārzināšanu.

44 Saskaņā ar Direktīvas 98/5 6. un 7. pantu Eiropas advokātam ir jāievēro ne tikai mītnes dalībvalsts profesionālie un ētikas noteikumi, bet arī uzņēmējas dalībvalsts noteikumi, kuru pārkāpuma gadījumā tam draud disciplinārsods un profesionālā atbildība (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Luksemburga/Parlaments un Padome, 36.–41. punkts). Advokātiem saistošo ētikas normu vidū visbiežāk, gluži kā Eiropas Savienības Advokātu padomes (*CCBE*) pieņemtajā Ētikas kodeksā, ir arī pienākums, par kuru paredzēts disciplinārsods, neuzņemties lietas, par kurām attiecīgie profesionāļi zina vai tiem ir jāzina, ka tās nav to kompetencē, piemēram, valodu nepārvaldīšanas dēļ (šajā sakarā skat. spriedumu lietā Luksemburga/Parlaments un Padome, 42. punkts). Faktiski dialogam ar klientiem, pārvaldes iestādēm un uzņēmējas dalībvalsts profesionālajām iestādēm, tāpat kā minētās valsts

iestāžu paredzēto ētikas normu ievērošanai ir nepieciešams, lai Eiropas advokātam būtu nepieciešamās valodu zināšanas vai — nepietiekamu zināšanu gadījumā — iespēja vērsties pēc palīdzības.

45 Kā to darījusi arī Komisija, vēlreiz jāuzsver, ka viens no Direktīvas 98/5 mērķiem — kā norādīts tās piektajā apsvērumā — ir, "dodot iespēju advokātiem pastāvīgi praktizēt uzņēmējā dalībvalstī ar savas mītnes valsts profesionālajiem nosaukumiem, atbilst juridisko pakalpojumu patērētāju vajadzībām, kuri sakarā ar pieaugošo tirdzniecības plūsmu, ko it īpaši rada iekšējais tirgus, vēršas pēc konsultācijām, veicot pārrobežu darījumus, kuros bieži pārklājas starptautiskās tiesības, Kopienu tiesības un vietējie tiesību akti". Starptautiskās lietās, kā arī lietās saistībā ar dalībvalsti, kura nav uzņēmēja dalībvalsts, nav nepieciešamas tik pilnīgas uzņēmējas dalībvalsts valodu zināšanas, kā tas ir saistībā ar lietām, kurās piemērojamas pēdējās dalībvalsts tiesību normas.

46 Visbeidzot, jāatgādina, ka Eiropas advokāta pielīdzināšanai uzņēmējas valsts advokātam, ko paredz atvieglot Direktīva 98/5 saskaņā ar četrpadsmito apsvērumu, saskaņā ar šīs direktīvas 10. pantu ir nepieciešams, lai ieinteresētā persona pierādītu, ka tā vismaz trīs gadus efektīvi un regulāri ir veikusi darbību šīs valsts tiesību jomā vai, ja šis laiks ir mazāks, pierādītu jebkādas citas zināšanas, prasmes vai profesionālo pieredzi saistībā ar šīm tiesībām. Šāds pasākums ļauj Eiropas advokātam, kurš vēlas integrēties uzņēmējas dalībvalsts profesijā, iepazīties ar minētās dalībvalsts valodu vai valodām.

47 Ņemot vērā iepriekš minēto, ir jāatzīst — uz Eiropas advokāta reģistrāciju dalībvalsts kompetentajā iestādē attiecinot prasību par valodu zināšanu iepriekšēju pārbaudi, Luksemburgas tiesiskais regulējums ir pretrunā Direktīvas 98/5 3. pantam.

48 Tādējādi pirmais Komisijas izvirzītais iebildums ir pamatots.

Par otro iebildumu, kas saistīts ar aizliegumu Eiropas advokātiem veikt sabiedrību domicila turēšanas darbības Luksemburgā

Lietas dalībnieku argumenti

49 Komisija uzskata, ka aizliegums Eiropas advokātiem veikt sabiedrību domicila turēšanas darbības ir pretrunā Direktīvas 98/5 5. pantam.

50 Tā piebilst, ka Eiropas advokātu nevar pielīdzināt II sarakstā reģistrētam Luksemburgas advokātam, kuram arī ir aizliegts veikt šādas darbības. Kamēr minētajā sarakstā ietilpst advokāti, kuriem ir atļauts stažēties un kuru galējā kvalifikācija ir atkarīga no stāža gala eksāmena nokārtošanas, Eiropas advokāts jau ir pilnībā kvalificēts.

51 Komisija arī apstiprina, ka ar prasību pārzināt Luksemburgas tiesības nevar attaisnot Eiropas advokāta darbību ierobežošanu.

52 Luksemburgas Lielhercogiste uzskata, ka, cenzdamies izbeigt atsevišķus, Luksemburgas tirgus reputācijai nevēlamus pavērsienus, kas saistīti ar sabiedrību fiktīvu

domicila turēšanu, Luksemburgas likumdevējs ar 1999. gada 31. maija likumu sabiedriskās kārtības mērķu labad ir rezervējis sabiedrību domicila turēšanas darbības profesionāļiem, kuriem ir zināma valsts likumdošana un prakse šajā jomā.

53 Uzsvērdama, ka saskaņā ar 1999. gada 31. maija likumu domicila turētājam ir uzdevums kontrolēt, vai sabiedrība, kuras domicila turētājs viņš ir, ievēro tiesību normas par piekļuvi ar komercdarbību saistītām profesijām, kā arī valsts regulējumu attiecībā uz sociālo kontu atvēršanu un pilnsapulču sasaukšanu, minētā dalībvalsts apgalvo, ka sabiedrību domicila turēšanas darbību veikšanai ir nepieciešama profesionāla pieredze un labas zināšanas sabiedrību tiesību regulējuma jomā, kas arī bija iemesls, kādēļ Luksemburgas likumdevējs ir liedzis šo darbību veikt II sarakstā reģistrētiem advokātiem — stažieriem, kā arī Eiropas advokātiem.

54 Luksemburgas valdība vēl arī uzskata, ka savā mītnes valstī pilnīgi kvalificēti advokāti, kamēr tie praktizē ar savas mītnes valsts profesionālo nosaukumu, netiek pielīdzināti uzņēmējas dalībvalsts advokātiem, bet saskaņā ar Direktīvu 98/5 tie, kad pagājis noteikts laika posms profesionālās pieredzes iegūšanai, var integrēties šīs dalībvalsts profesionālajā statusā un saskaņā ar minētās direktīvas 10. panta nosacījumiem.

Tiesas vērtējums

55 Kā izriet no Direktīvas 98/5 sestā apsvēruma, viens no tās mērķiem ir paredzēt advokātu, kuri praktizē ar savas mītnes valsts profesionālo nosaukumu, darbības

nosacījumus, it īpaši attiecībā uz to darbības jomu, lai, pirmkārt, likvidētu atšķirības valstu situācijās šajā jomā, kā arī no tām izrietošo nevienlīdzību un šķēršļus brīvai apritei un, otrkārt, visās dalībvalstīs piedāvātu vienādas iespējas advokātiem un juridisko pakalpojumu patērētājiem.

56 Lai to panāktu, Direktīvas 98/5 2. un 5. pantā ir paredzēts princips, saskaņā ar kuru Eiropas advokātam ir tiesības veikt tās pašas profesionālās darbības ko advokātam, kurš praktizē ar uzņēmējas dalībvalsts profesionālo nosaukumu, izņemot 5. panta 2. un 3. punktā paredzētās atkāpes.

57 Šajos apstākļos — un kā to norādījusi arī Komisija — dalībvalstis nedrīkst savās tiesībās paredzēt citus izņēmumus no šā principa kā vien tikai Direktīvas 98/5 5. panta 2. un 3. punktā skaidri un izsmeļoši uzskaitītos izņēmumus.

58 Ir skaidrs, ka uz sabiedrību domicila turēšanas darbībām nevar attiekties nedz Direktīvas 98/5 5. panta 2. punktā, nedz arī šā paša panta 3. punktā paredzētie izņēmumi.

59 Attiecībā uz Luksemburgas valdības minēto nevēlamo pavērsienu risku — ar šādu argumentu nevar leģitimizēt tādu valsts tiesību normu pieņemšanu vai paturēšanu spēkā, kuras ir pretējas Direktīvas 98/5 5. panta 1. punktā paredzētajam principam, kura izņēmumi ir ar tā paša panta 2. un 3. punktu saskaņotas tiesību normas (pēc analoģijas skat. 2003. gada 25. februāra spriedumu lietā C-59/01 Komisija/Itālija, *Recueil*, I-1759. lpp., 38. punkts).

60 Vēl ir jāuzsver, ka Direktīvā 98/5 Eiropas advokātam ir paredzēta ievērojama profesionālo un ētikas normu kumulācija, pienākums apdrošināt profesionālo atbildību vai būt piesaistītam profesionālās garantijas fondam, kā arī uzņēmējas un mītnes dalībvalsts kompetentajām iestādēm kopējs disciplinārais regulējums (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Luksemburga/Parlaments un Padome, 43. punkts).

61 Ņemot vērā iepriekš minēto, ir jāatzīst — aizliedzot Eiropas advokātiem veikt sabiedrību domicila turēšanas darbības Luksemburgā, Luksemburgas tiesiskais regulējums ir pretrunā Direktīvas 98/5 5. pantam.

62 No tā izriet, ka otrais Komisijas izvirzītais iebildums ir pamatots.

Par trešo iebildumu, kas saistīts ar pienākumu katru gadu iesniegt sertifikātu par reģistrāciju mītnes dalībvalsts kompetentajā iestādē

Lietas dalībnieku argumenti

63 Kaut arī Luksemburgas Lielhercogiste savā atbildē uz argumentēto atzinumu ir norādījusi, ka tā ir ņēmusi vērā šajā atzinumā izklāstīto pamatojumu, saskaņā ar kuru attiecīgā prasība, ņemot vērā Direktīvas 98/5 normas, ir neattaisnojams administratīvs apgrūtinājums, Komisija apstiprina, ka šī prasība ir tikusi saglabāta 2002. gada 13. novembra likumā.

64 Luksemburgas Lielhercogiste šajā sakarā aprobežojas tikai ar iepriekš minēto atbildi.

Tiesas vērtējums

65 Savā atbildē uz argumentēto atzinumu, kā arī tiesvedības laikā Tiesā Luksemburgas valdība nav izvirzījusi nekādu argumentu, kas ļautu apšaubīt šā trešā iebilduma pamatotību.

66 Savā 2003. gada 23. decembra vēstulē, ar ko tā atbildēja uz Komisijas 2003. gada 17. oktobra brīdinājuma vēstuli, Luksemburgas valdība apgalvoja, ka apstrīdētais pasākums ir nepieciešams, lai pārliecinātos par to, ka Eiropas advokāti visu laiku ievēro nosacījumu par reģistrāciju mītnes valsts kompetentajā iestādē.

67 Kā pirmstiesas procedūrā uzsvērusi arī Komisija, pirmkārt, Direktīvas 98/5 7. panta 2. punktā ir paredzēts, ka mītnes dalībvalsts kompetentā iestāde informē uzņēmējas dalībvalsts vai dalībvalstu kompetentās iestādes gadījumā, kad tiek ierosināta disciplinārlieta pret Eiropas advokātu, kurš ārpus pirmās minētās dalībvalsts praktizē ar savas mītnes valsts profesionālo nosaukumu.

68 Otrkārt, minētās direktīvas 13. pantā ir paredzēts mītnes dalībvalsts un uzņēmējas dalībvalsts kompetento iestāžu pienākums cieši sadarboties un sniegt savstarpēju palīdzību.

69 Šādi pasākumi uzņēmējas dalībvalsts kompetentajai iestādei palīdz nodrošināt, ka Eiropas advokāts visu laiku ievēro nosacījumu par reģistrāciju mītnes valsts kompetentajā iestādē.

70 Ar Luksemburgas tiesisko regulējumu paredzētā formālā prasība tādējādi ir administratīvs pasākums, kas nav samērīgs ar sasniedzamo mērķi un tādēļ saskaņā ar Direktīvu 98/5 nav attaisnojams.

71 Ņemot vērā iepriekš minēto, ir jāatzīst — uzliekot Eiropas advokātam pienākumu katru gadu iesniegt sertifikātu par reģistrāciju savas mītnes dalībvalsts kompetentajā iestādē, Luksemburgas tiesiskais regulējums ir pretrunā Direktīvai 98/5.

72 No tā izriet, ka trešais Komisijas izvirzītais iebildums ir pamatots.

73 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, ir jāatzīst — uz Eiropas advokātu, kuri vēlas Luksemburgā praktizēt ar savas mītnes valsts profesionālo nosaukumu, reģistrāciju valsts kompetentajā iestādē attiecināmama prasību par valodu zināšanu iepriekšēju pārbaudi, aizliegdama šiem advokātiem veikt sabiedrību domicila turēšanas darbības un paredzot tiem pienākumu katru gadu iesniegt sertifikātu par reģistrāciju savas mītnes dalībvalsts kompetentajā iestādē, Luksemburgas Lielhercogiste nav izpildījusi pienākumus, kas tai uzlikti ar Direktīvu 98/5.

Par tiesāšanās izdevumiem

74 Atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas

dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriest Luksemburgas Lielhercogistei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā šai dalībvalstij spriedums ir nelabvēlīgs, Luksemburgas Lielhercogistei jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

1) **uz advokātu, kuri savu kvalifikāciju ir ieguvuši dalībvalstī, kas nav Luksemburgas Lielhercogiste, un kuri vēlas šajā pēdējā minētajā dalībvalstī praktizēt ar savas mītnes valsts profesionālo nosaukumu, reģistrāciju valsts kompetentajā iestādē attiecināma prasību par valodu zināšanu iepriekšēju pārbaudi, aizliegdama šiem advokātiem veikt sabiedrību domicila turēšanas darbības un paredzot tiem pienākumu katru gadu iesniegt sertifikātu par reģistrāciju savas mītnes dalībvalsts kompetentajā iestādē, Luksemburgas Lielhercogiste nav izpildījusi pienākumus, kas tai uzlikti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 16. februāra Direktīvu 98/5/EK par pasākumiem, lai atvieglotu advokāta profesijas pastāvīgu praktizēšanu dalībvalstī, kas nav tā dalībvalsts, kurā iegūta kvalifikācija;**

2) **Luksemburgas Lielhercogiste atlīdzina tiesāšanās izdevumus.**

[Paraksti]